

A scenic view of a park by the water. In the foreground, a large birch tree with white bark and green leaves stands prominently. To the left, a person is sitting on a black metal bench, looking out over the water. A bicycle is parked next to the bench. In the background, another birch tree stands near a black metal bench. The water is blue and calm, with hills visible in the distance under a clear blue sky.

Park- og grønanleggsnæringen braker standardiseringen aktivt for beste praksis, fornikling og bærekraft

NS 4400 – Planeskolevarer
NS 3420-K – Anleggsgartnerarbeider
NS 3420-ZK – Skjøtsel og drift av park- og landskapsområder
NS 8431 – Kontrakt drift – og skjøtselstjenester
NS 11005 – Universelt utformede uteområder
NS 3840 – Grønne tak
NS 3845 – Blågrønn faktor

NS 3846 Trær verdivurdering

Ny Norsk Standard

Prosjektleder: Hanne Wells

Komiteleder: Kristin Moldestad

Standardisering

Tenk deg en verden uten ...

Tenk deg en verden uten ...

Hvilke standarder som produseres og innholdet i dem styres av samfunnets og markedets behov.

Standard Norge har infrastrukturen og kompetansen som gjør standardisering mulig.

Standardiseringskomiteer

Utviklingen av standarder foregår på en åpen og demokratisk måte, alle kan bidra

Komiteen SN/K 591 – Verdivurdering av trær

Foto: Standard Norge

Komiteemedlemmer	Type
<ul style="list-style-type: none">• Advokat Syvertsen AS• COWI AS• Folkvord Planter AS• Norske anleggsgartnere – miljø og landskapsentreprenører, NAML• Norsk Trepleieforum• Rådgiver Nils U. Helsingen• Norske Boligbyggelags Landsforbund, NBBL	Næring
<ul style="list-style-type: none">• Horten kommune• Oslo kommune, Bymiljøetaten	Næring/ forvaltning
<ul style="list-style-type: none">• Norges miljø- og biovitenskaplige universitet, NMBU• (Statens vegvesen) Gartnerskolen Hjeltnes• Stiftelsen Norsk Institutt for naturforskning, NINA• Universitetet i Oslo, Botanisk hage	Forskning og undervisning
<ul style="list-style-type: none">• Treets venner• Huseiernes Landsforbund	Forbruker

Høring

- Høring fra 20.februar -20.mai 2023.
- Det kom inn ca. 70 høringskommentarer fra diverse aktører.
- På bakgrunn av innspill som kom inn, har komiteen gjort noen justeringer blant annet klargjøringer rundt **økosystemtjenester**, forenklet metode for å sette **etableringskostnad** og bearbeidelse av **opplevelsestjenester**

Om standarden

Hva er verdien av et tre?

Blir avslappet
Veldig bra å klatre i
Kjempeviktig!
Lager god luft
Lage papir
Lage hus
Hus for fugler og dyr
Ingen verden uten trær

Hilsen Agnes 9 år og Jakob 15 år

Hva er verdien av et tre?

Prisen av ved?

Økosystemtjenestene?

Kostnaden det tar å dyrke frem?

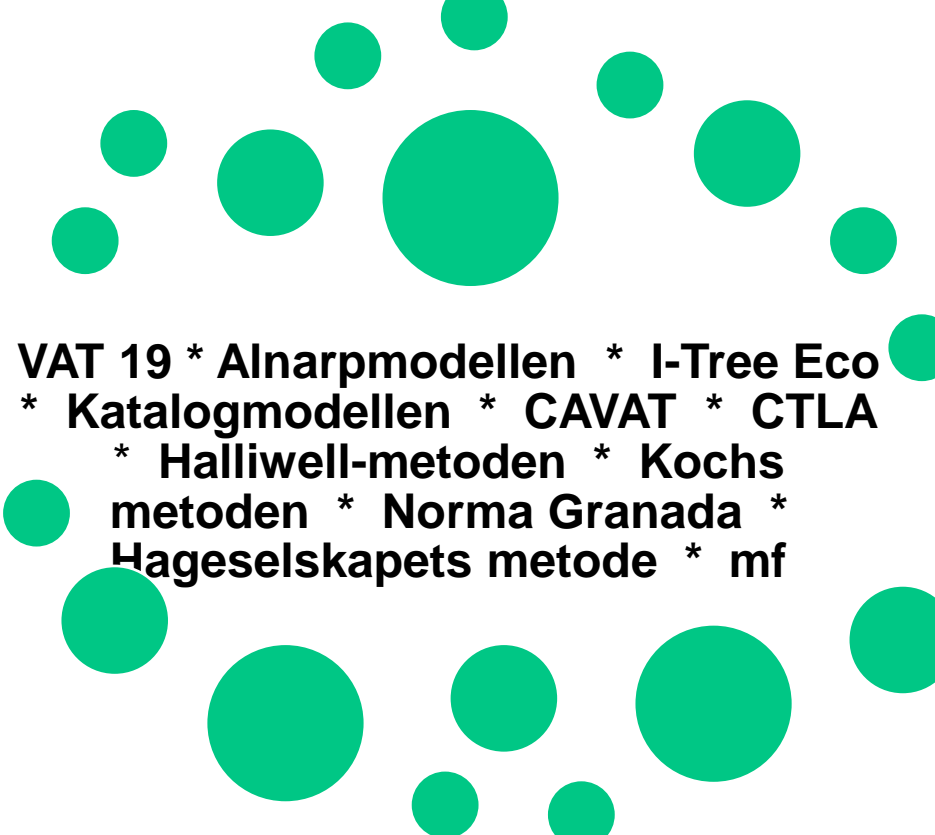
Prydverdien?

Affeksjonsverdien?

Gi likt utgangspunkt ved vurdering av verdi på trær

VAT 19 * Alnarpmodellerna * I-Tree Eco
* Katalogmodellerna * CAVAT * CTLA
* Halliwell-metoderna * Kochs
metoder * Norma Granada *
Hageselskapets metode * mf

Mange
metoder

En Norsk
Standard

Denne standarden har tatt utgangspunkt i VAT 19 (tidligere VAT 03)

VAT 19

Værdisætning af træer

Norm til at beregne erstatning for skadede træer i byrum, have, park og landskab

NORM

Dansk Træplejeforening
Danske Anlægsparternes
Danske Arkitekt- og Kunstnere
Danske Landskabsarkitekter
Danske Planteskoler
Foreningen af Danske Kirkegårdsledere
Københavns Universitet
Park- og Naturforvalterne
Forlaget Grønt Miljø

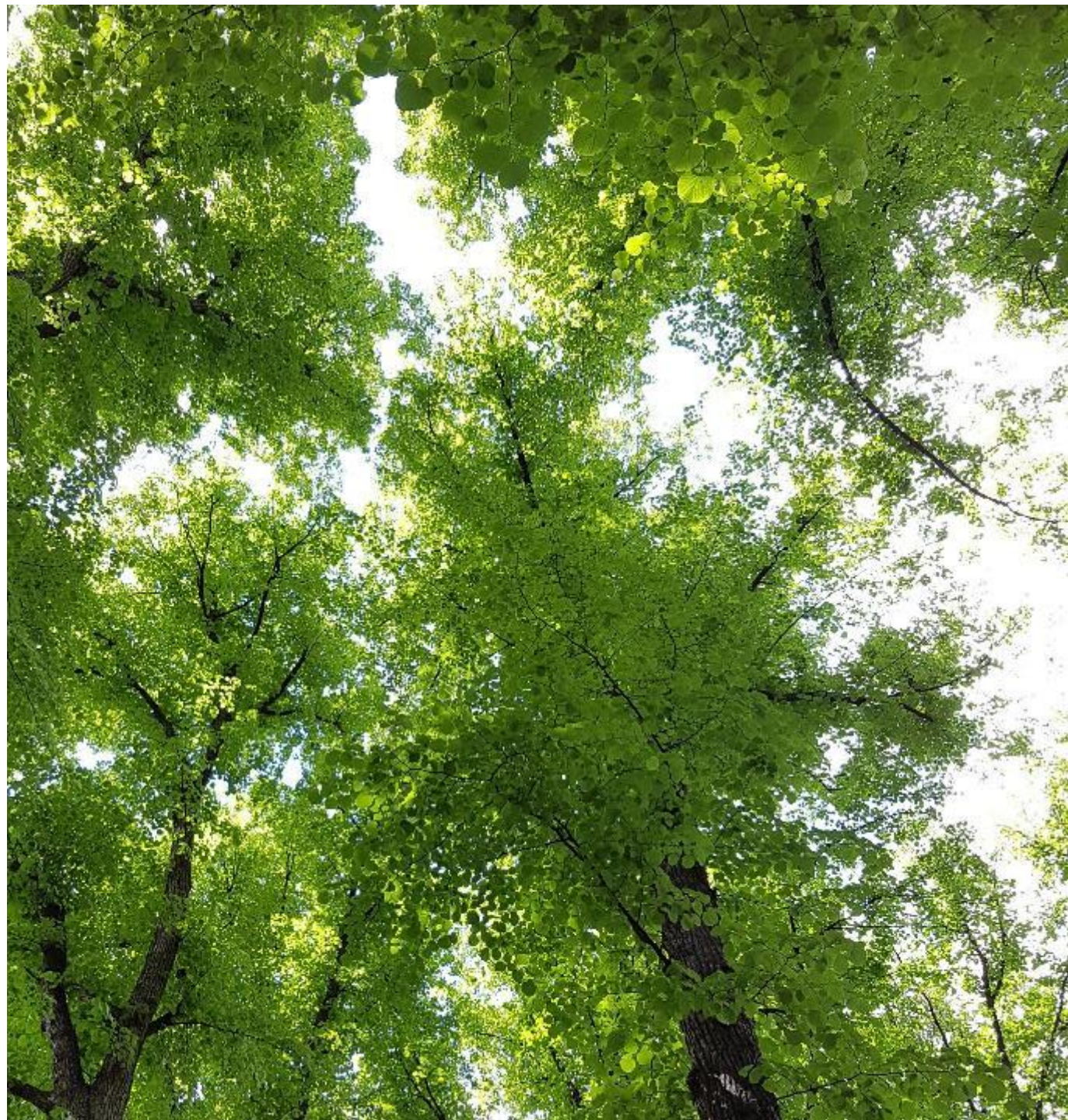
Formål

Realistisk erstatningsverdi ved skade/felling eller ved behov for å synliggjøre verdi til andre formål

Metode for å beregne den økonomiske verdien, eller det økonomiske tapet ved skade eller felling av trær.

Type trær

Trær i gatemiljø, parker, hager, friområder, naturtomt e.l.

Standarden omfatter ikke:

- ✓ Særlig bevaringsverdige trær
- ✓ Døde trær
- ✓ Trær i produksjonsskog/plantasje
- ✓ Trærs affeksjonsverdi for enkeltpersoner

Brukere

Brukere

- Vurdering i hht standarden utføres av **kompetent person**
- Verdivurderingen brukes av
 - **eiere** eller **forvaltere av trær**
 - **park-/eiendomsforvalter**
 - **advokater** og andre involvert i saker som angår verdi av trær

Krav til kompetanse

- Fagutdannet eller sertifisert arborist
- Fagutdannet gartner, anleggsgartner eller skogbruker
- Grøntfaglig utdanning på bachelor – eller masternivå
- Høyre yrkesfaglig utdanning innen anleggsgartnerfaget eller gartnerfaget (mester)

+

Minst to års erfaring med arbeid med trær

Metoden

Utregning av treets verdi

$$\text{Basisverdi} \times \text{Tilstand} \times \text{Aldersfaktor} \times \text{Opplevelsestjenester} = \text{Treets verdi}$$

Etableringskostnader

Felling

+

Planting

+

Skjøtsel i 5 år

+

Trekostnad

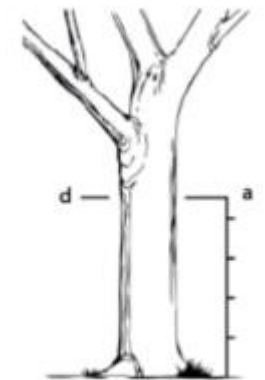
Prisen på et tre av samme treslag

Løvtrær - so18-20

Bartrær - total høyde (th) 3,5

+

Størrelsesjustering (egen formel)

a) Normalsituasjon

Mekanisk kvalitet

-Røtter

-Stamme

-Krone

Summen av alle forhold ved treet som påvirker stabilitet og struktur
(f.eks. mekaniske skader, råte etc)

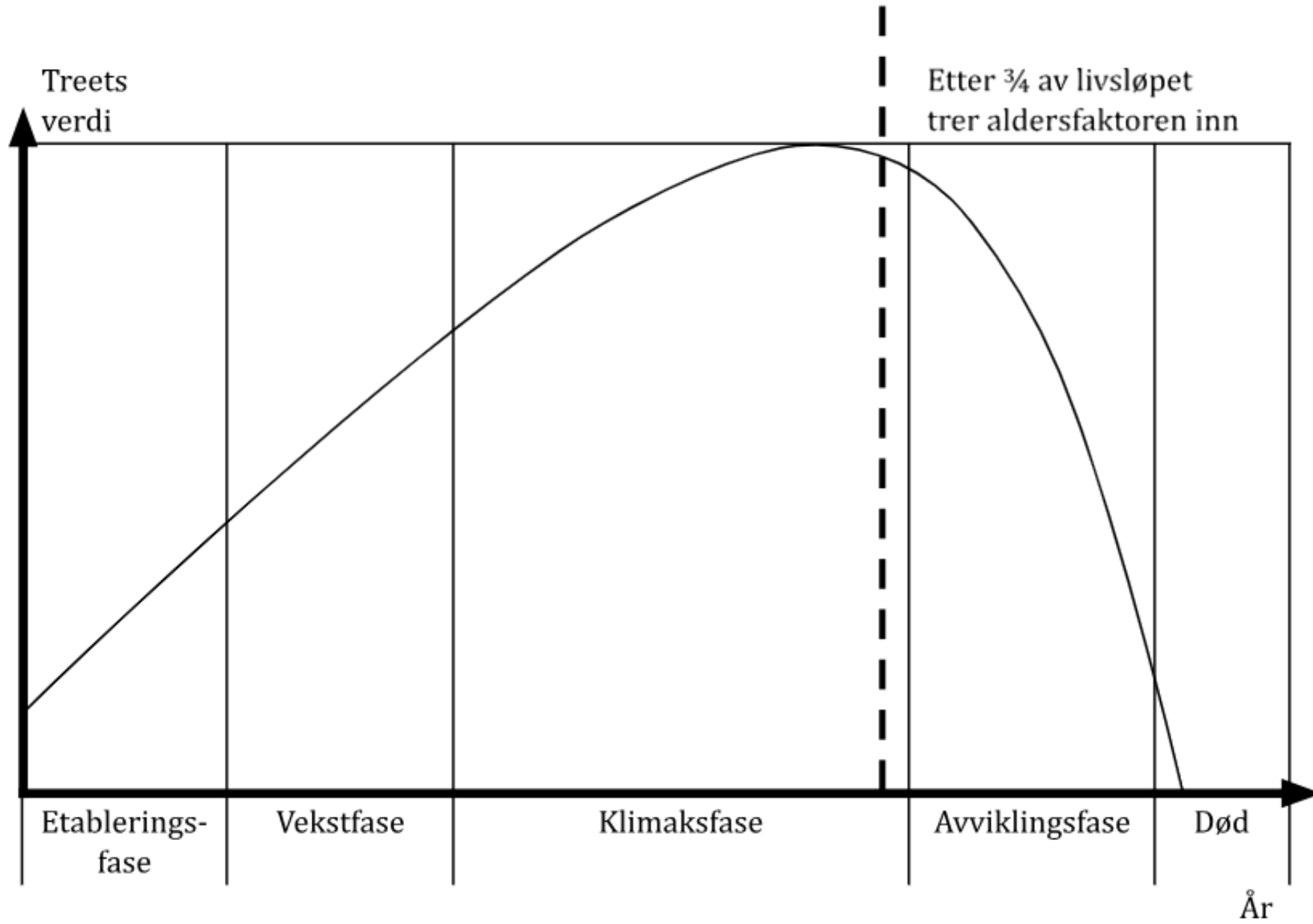
Vitalitet

-Hele treet

Treet livskraft og helse

(f.eks. bladfarge, knopper, tilvekst)

Aldersfaktor

Aldersfaktor

Unntak fra regel om aldersfaktor grunnet bidrag som habitat (biologisk mangfold)

Landskapsarkitektonisk element

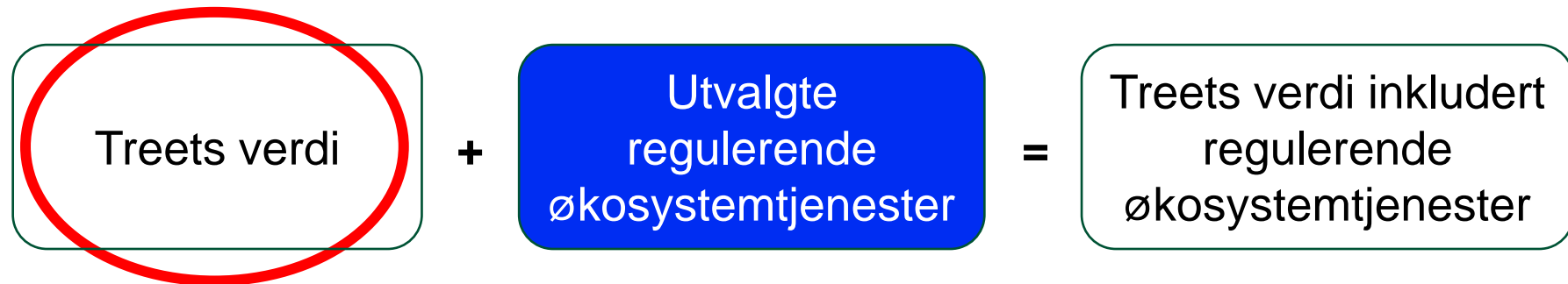
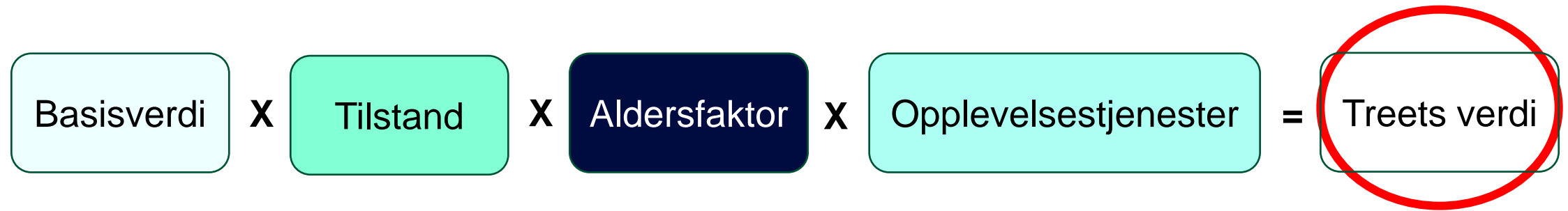
Prydverdi

Synlighet

Utregning av et treets verdi

<https://www.itreetools.org/tools/i-tree-eco>

Økosystemtjenester (naturgoder) [2]	Hvordan dette inngår i dette dokumentet
Forsynende tjenester (inkluderer mat, bioenergi, fiber og genetiske ressurser)	Er ikke direkte med i verdivurderingen.
Regulerende tjenester (inkluderer pollinering, flomdemping, luftkvalitetsregulering og vannrensing)	En modell for å inkludere regulerende tjenester er inkludert i tillegg B .
Grunnleggende livsprosesser (inkludert jorddannelse, fotosyntese, vannkretsløp og sedimentdannelse)	Er inkludert ved at god tilstand og vitalitet (se 5.4) gir større bladmasse, og dermed økt fotosyntese og bedre vannkretsløp. En del av det biologiske mangfoldet anerkjennes i habitatsvurderingen (se 5.5.4).
Opplevelses- og kunnskapstjenester (inkluderer kunnskap og læring, rekreasjon, friluftsliv og naturbasert reiseliv, stedsidentitet og åndelig berikelse)	Inngår under 5.6 Opplevelsestjenester.

Hva blir prisen?

Store variasjon selv i en trerekke...

- ✓ **Pris plante nytt**
- ✓ **Tilstand**
- ✓ **Alder (restlevetid)**
- ✓ **Opplevelsestjenester**

**Kr 50 000,- til
700 000,-
(Kan og bli 0,-)**

Standards livssyklus

Tilgjengelig på

Standard.no

hgw@standard.no

kristin@trekontoret.no

Standard.no